

REJESTR DOTYCZY:

BRZESKI Stanisław-Józef

s/c ..... i .....

z d. ....

..... w .....

kraj: .....

+ 3 grud. 1972 ..... w Norfolk and Norwich Hosp.
U.K. Dereham, Norfolk

kraj: .....

pochowany: North Elmham Cemetery, Dereham, ...

nr grobu: .....

Nr rejestracyjny

729 / 72

43048

Nota zamieszczona:

w tomie .....

części .....

Indeks

VIRTUTI MILITARI

Copyright: 1970

B.O. Jeżewski

Źródła i bibliografia c.d.:

znak rozpoznawczy

Uwagi:

LOTNICTWO - kpt.pilot

odzn. bryt. D.F.C.

Nota:

Przypisy:

Źródła i bibliografia:

Dziennik Polski 5.12.72 - nekrolog/Stow.Lotn.Poln.

znak rozpoznawczy

18/5.XII.72/

ś. i P

729

STANISŁAW JÓZEF BRZESKI

kapitan pilot, dowódca eskadry w polskim dywizjonie myśliwskim 302, odznaczony Orderem Virtuti Militari i Distinguished Flying Cross, zmarł 3 grudnia w Norfolk and Norwich Hospital, w wieku lat 54.

Msza św. żałobna zostanie odprawiona w R.A.F. (R.C.) Chapel, R.A.F. Swanton Morley, Dereham, Norfolk we środę 6 grudnia po południu, po mszy pogrzeb na North Elmham Cemetery, Dereham.

STOWARZYSZENIE LOTNIKÓW POLSKICH

9160

Polskie Siły Powietrzne w II wojnie światowej

www.polishairforce.pl

- :: Polska 1939
- :: Francja 1939-40
- :: Wielka Brytania 1940-46
- :: Związek Radziecki, Bliski Wschód i Włochy 1941-46
- :: US Army Air Forces 1943-45
- :: Front wschodni 1943-45
- :: Wojenne relacje lotników
- :: Życiorysy lotników polskich
- :: Loty bojowe i operacyjne
- :: Cmentarze wojenne
- :: Szkoła Podchorążych Lotnictwa 1928-39
- :: „Lista Bajana”
- :: „Lista Krzystka”
- :: Pozostałe artykuły i galerie
- :: Podziękowania i źródła
- :: Księga gości (dopisz się!)
- :: O stronie/kontakt
- :: Linki

Stanisław Brzeski

Stanisław Brzeski urodził się 21 kwietnia 1918 r. we wsi Lipnik nad Wisłą, niedaleko Baranowa Sandomierskiego. Do 1932 r. mieszkał w Sandomierzu. W roku tym ukończył szkołę powszechną, po czym wstąpił do Szkoły Podoficerskiej dla Małoletnich w Nisku. Po jej ukończeniu w 1935 r. przydzielony został do 77 pułku piechoty w Lidzie. W 1936 r. wstąpił do lotnictwa. Ukończył szkolenie szybowcowe w Ustianowej, kurs podstawowego pilotażu w 5 pułku lotniczym w Lidzie oraz pilotażu myśliwskiego w Wyższej Szkole Pilotażu w Grudziądzu. Następnie otrzymał przydział do powstałego 23 listopada 1937 r. III/5 Dywizjonu Myśliwskiego, do 152 eskadry. Okazał się uzdolnionym pilotem - na zawodach lotnictwa myśliwskiego w Toruniu, w listopadzie 1938 r., wraz z ppor. Anatolem Piotrowskim zdobył zespołowo I miejsce. W wolnych chwilach uczęszczał na kurs przygotowawczy do matury, jednak rozpoczęcie wojny uniemożliwiło ukończenie go.

1 września 1939 r. 152 eskadra przebywała w Szpondowie i wchodziła w skład lotnictwa Armii „Modlin”. 3 września nadszedł do niej rozkaz zniszczenia niemieckiego balonu obserwacyjnego, który kierował ogniem artylerii (ostrzał powodował znaczne straty w oddziałach Mazowieckiej Brygady Kawalerii). Ponieważ wielu pilotów pragnęło wykonać to niecodzienne zadanie, dowódca eskadry zarządził losowanie z kart. Wygrał Brzeski. Samodzielnie wystartował i nad miejscowością Grudsk napotkał osłaniany przez trzy Messerschmitty balon. Niezauważony zapalił go i szczęśliwie wrócił na swoje lotnisko. Następnego dnia wziął udział w locie na ubezpieczenie wyprawy bombowej Karasi z 41 eskadry rozpoznawczej. W drodze powrotnej wraz z ppor. Bury-Burzymskim dostrzegł i zaatakował kolejny balon obserwacyjny. Był on ubezpieczony z ziemi przez dobrze ukrytą obronę przeciwlotniczą i oba polskie myśliwce dostały się w silny ogień. Samolot Brzeskiego został trafiony w zbiornik z paliwem. Szybko wyciekająca benzyna zmusiła pilota do lądowania. Brzeski posadził gładko maszynę na nierównym polu koło miejscowości Baby pod Ciechanowem. Następnie zabrał z wioski rower i powrócił do eskadry tego samego dnia.

9 września Brzeski, ppor. Jan Bury-Burzyński i kpr. Aleksander Popławski stoczyli nad Lublinem walkę z Heinklami jednostki KG 1. Lotnicy ciężko uszkodzili jeden samolot, który wg danych niemieckich rozbił się po niemieckiej stronie frontu („komisja Bajana” żadnemu z pilotów nie zaliczyła zwycięstwa). 17 września, w dniu radzieckiej agresji, Brzeski ewakuował się z rzutem kołowym eskadry w stronę Rumunii - granicę przekroczył nocą z 18 na 19 września 1939 r. Następnie, prawdopodobnie z Jugosławii, odpłynął statkiem do Francji - przybył tam 19 listopada 1939 r. Na przydział bojowy czekał do 18 maja 1940 r., kiedy to skierowano go do formującego się przy Groupe de Chasse II/1 sześcioposobowego klucza, dowodzonego przez kpt. Franciszka Jastrzębskiego. Od 20 maja do 22 czerwca wielokrotnie brał udział w lotach bojowych na MB-152, nie odniósł jednak zwycięstw powietrznych. 23 czerwca z resztą klucza dotarł do Port Vendres i odpłynął do Oranu. Stamtąd, zgodnie z rozkazem gen Sikorskiego, ewakuował się przez Casablanca na pokładzie statku do Gibraltaru, a potem do Wielkiej Brytanii.

Początkowo przebywał w Blackpool, potem otrzymał przydział do 307 dywizjonu, który od 9 września 1940 r. formował się w Kirtlington-Lindsey. Brzeski najprawdopodobniej złożył prośbę o przeniesienie do lotnictwa myśliwskiego dziennego i 14 października 1940 r. przeniesiony został do 303 dywizjonu w Leconfield. Rozpoczął tam przeszkolenie bojowe na Hurricane'ach, lecz 8 listopada 1940 r. odszedł do 245 squadronu, a w grudniu tego roku do 249 squadronu (oba na Hurricane'ach). 10 lutego 1941 r. nad Dunkierką zestrzelił Bf 109. 25 lutego 1941 r. otrzymał przydział do organizującego się w Acklington 317 Dywizjonu Myśliwskiego „Wileńskiego”. Latając na Hurricane'ach I początkowo brał udział w osłonach konwojów, obronie nieba nad Anglią, a od lata 1941 r. także w operacjach nad Francją. 10 lipca 1941 r., podczas eskorty Blenheimów nad Le Havre wraz z kpt. Henrykiem Szczepnym zestrzelił na pewno jednego Bf 109. Cztery dni później ta sama para zestrzeliła inną maszynę, Ju 88, który nadlatywał, aby zbombardować osłaniany przez Polaków konwój.

8 listopada 1941 r. Brzeski wziął udział w locie na eskortę bombowców nad Lille. W trakcie starcia z myśliwcami niemieckimi stracił na pewno Bf 109 i uszkodził Fw 190. 6 grudnia 1941 r. podczas ćwiczebnego lotu został naprowadzony z ziemi na samolot Ju 88. Niemieckiego bombowca dostrzegł nad Plymouth i zaatakował, strzelając bez przerwy, aż zbliżył się na odległość ok. 30 m. Junkers rozpadł się w powietrzu i wpadł do wody. 15 lutego 1942 r. doszło do tragicznej w skutkach pomyłki. Rano poderwano dyżurną parę (Brzeski i sierż. Jan Malinowski) w powietrze, celem przechwycenia nierozpoznanego czterosilnikowego samolotu. W mżawce Polacy dostrzegli kontury dużej maszyny, którą rozpoznali jako Fw 200 i zestrzelili. Niestety, samolot był w istocie Liberatorem z BOAC (British Overseas Airways Corporation). Władze brytyjskie wszczęły śledztwo, jednak obu polskich lotników uniewinniono.

15 marca 1942 r. Brzeski poleciał na osłonę 5 Bostonów. Zadanie przebiegło spokojnie, lecz po powrocie nad ziemią zebrała się gęsta mgła. Lądujący na ślepo „Wilniacy” rozbijali samoloty (zginął jeden pilot, czterech było rannych) - Brzeski był jednym obok por. Tadeusza Koca pilotem, który wylądował nie uszkodzając maszyny. 25 kwietnia 1942 r. zestrzelił kolejny samolot niemiecki nad Dunkierką we Francji - był to Fw 190. 26 lipca 1942 r. brał udział w bitwie powietrznej nad St. Omer i zestrzelił prawdopodobnie Focke-Wulf, a w dniu desantu na Dieppe, 19 sierpnia 1942 r., zaliczył na pewno jednego He 111. 6 września 1942 r. odszedł na odpoczynek do 58 OTU w Grangemouth na stanowisko instruktora, ale po dokładnej trzech tygodniach skierowany został (jak to określono w przebiegu jego służby) na „kurs Rolls-Royce” do Derby. Do 58 OTU wrócił 28 grudnia 1942 r. i pozostał tam do 22 kwietnia 1943 r.

23 kwietnia 1943 r. Brzeski powrócił do służby bojowej, przydzielony został do 302 Dywizjonu Myśliwskiego „Poznańskiego”. 2 maja 1943 r. na zachód od Hagi zestrzelił jednego Fw 190, a 24 czerwca 1943 r. zgłosił prawdopodobne zestrzelenie kolejnego Focke-Wulfa w rejonie Brestu. 4 września 1943 r. wraz z plut. Romanem Olendrem stracił w walce nad Hazebruck kolejnego Fw 190, natomiast 23 września 1943 r. zaliczył prawdopodobne zestrzelenie samolotu tego samego typu.

28 grudnia 1943 r. przeniesiony został do 303 Dywizjonu Myśliwskiego im. Tadeusza Kościuszki. 30 stycznia 1944 r. w stopniu porucznika (został awansowany prawdopodobnie za zasługi bojowe) przejął od kpt. Bohdana Arcta dowództwo eskadry „B”. 21 maja 1944 r. w locie bojowym nad Abbeville Spitfire Brzeskiego trafiony został ogniem obrony przeciwlotniczej w silnik. Brzeski wylądował przymusowo (został lekko ranny) i przez 4 godziny ukrywał się, ostatecznie został schwytany przez niemieckich żołnierzy. Przez trzy dni trzymany był w areszcie w Abbeville, potem przebywał w Dulagu Luft pod Frankfurt nad Menem w Wetzel. W czerwcu przewieziony został do Stalagu Luft 4 w Balarrii niedaleko Zagania. W styczniu 1945 r. ewakuowany został przez Niemców do Stalagu IIIA w Luckenwalde, gdzie doczekał uwolnienia przez Armię Czerwoną w dniu 22 kwietnia 1945 r. Pod nadzorem Rosjan przebywał do 20 maja, następnie przekazany został Amerykanom i 26 maja 1945 r. powrócił drogą powietrzną do Anglii z przydziałem do Blackpool. 21 sierpnia 1945 r. skierowany został do 16 SFTS na kurs dla instruktorów pilotażu. Po jego zakończeniu trafił do jednostki zbornej personelu 3 PHU w Morecambe.

Służbę w Polskich Siłach Powietrznych Brzeski zakończył w stopniu kapitana i angielskim Flight Lieutenanta. Odznaczony był Srebrnym Krzyżem Wirtuti Militari (nr 9344), czterokrotnie Krzyżem Walecznych oraz Distinguished Flying Cross. Po wojnie pozostał w Anglii. Wstąpił do RAF i pracował jako kontroler lotów. Ze względu na zły stan zdrowia przeszedł na wcześniejszą emeryturę. Zmarł w Norwich dnia 3 grudnia 1972 r. w wieku 54 lat. Pochowany został na cmentarzu w Dereham.

Data	Samolot	Jednostka	Zniszczony na pewno	Zniszczony prawdopodobnie	Uszkodzony
10.02.1941	Hurricane I, GN-[-?] (R4178)	249 squadron RAF	Bf 109		
10.07.1941	Hurricane I, JH-X (V7339)	317 dywizjon	1/2 x Bf 109		
14.07.1941	Hurricane I, JH-U (V6565)	317 dywizjon	1/2 x Ju 88		
08.11.1941	Spitfire VB, JH-[-?] (AA756)	317 dywizjon	Bf 109		

08.11.1941	Spitfire VB, JH-Z (AA756)	317 dywizjon			Fw 190
06.12.1941	Spitfire VB, JH-Q (W3424)	317 dywizjon	Ju 88		
25.04.1942	Spitfire VB, JH-V (AA758)	317 dywizjon	Fw 190		
26.07.1942	Spitfire V, JH-P (AR340)	317 dywizjon		Fw 190	
19.08.1942	Spitfire VB, JH-S (BM566)	317 dywizjon	He 111		
02.05.1943	Spitfire VB, WX-B (AR432)	302 dywizjon	Fw 190		
24.06.1943	Spitfire VC, WX-T (EE662)	302 dywizjon	Fw 190		
04.09.1943	Spitfire VB, WX-Q (EP130)	302 dywizjon	1/2 x Fw 190		
23.09.1943	Spitfire F.IX, WX-K (MH353)	302 dywizjon		Fw 190	
		Razem	8 i 1/2	2	1

Wojciech Zmyślony

Źródła:

fotografia ze zbiorów pana Stanisława Bochniaka
dokumenty z Instytutu Polskiego i Muzeum Sikorskiego w Londynie
Cynk J. B., Polskie lotnictwo myśliwskie w boju wrześniowym, AJ-Press, Gdańsk 2000
Kutznier J., Zwycięstwa pilotów myśliwskich, Adutor, Warszawa 2007
Pawlak J., Polskie eskadry w wojnie obronnej, WKiŁ, Warszawa 1991

:: wstecz